

Pensjon i støpeskjeen

Erik Orskaug, sjeføkonom i Unio

Forskerforbundets Landsråd
Grand Hotel Oslo 29. mars 2017

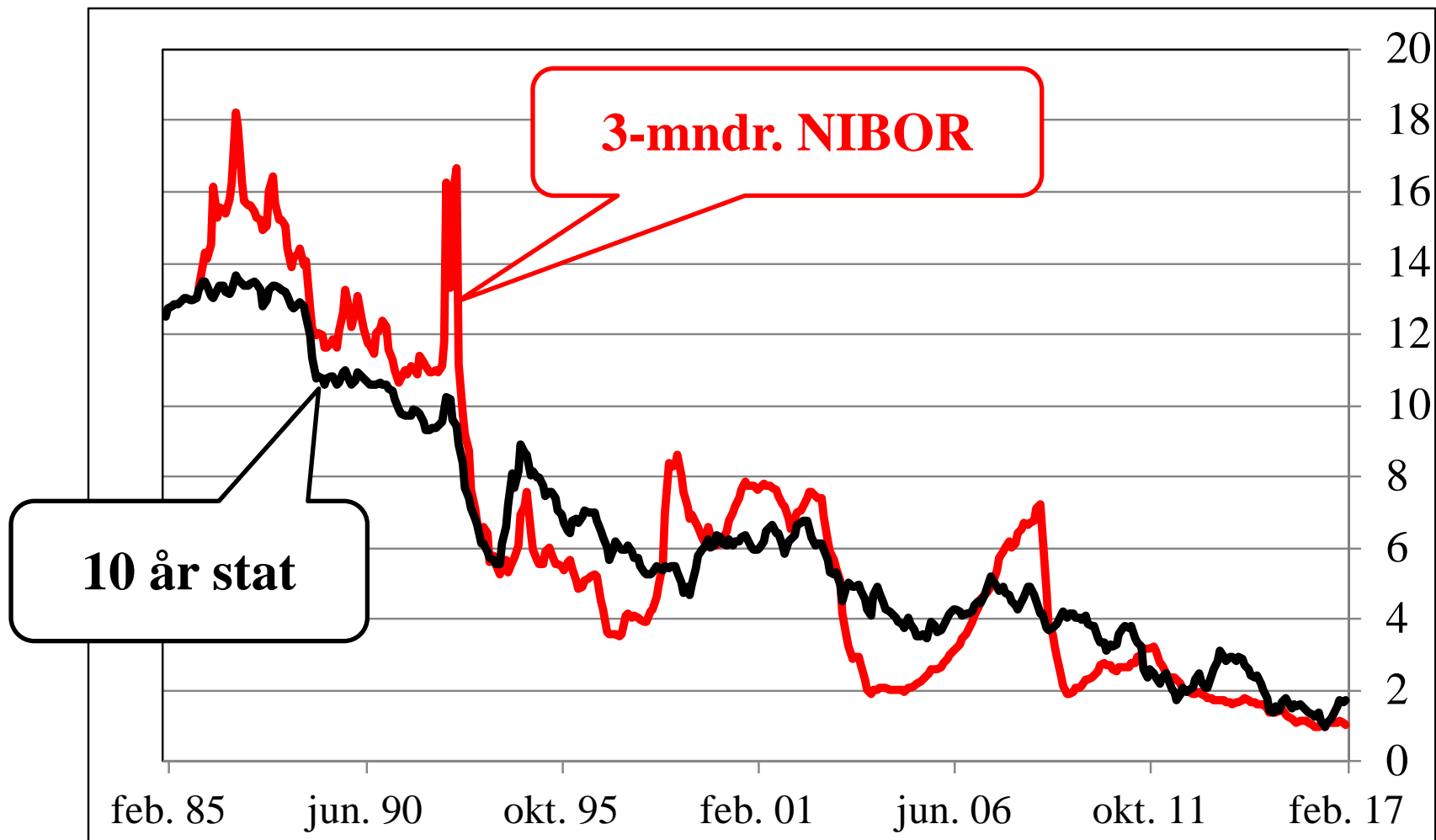
www.unio.no

Viktig melding:

Mye tyder på at pensjon blir tema i 2018-oppgjøret både i privat- og offentlig sektor

Mye har skjedd siden 2009 (og siden 1985)

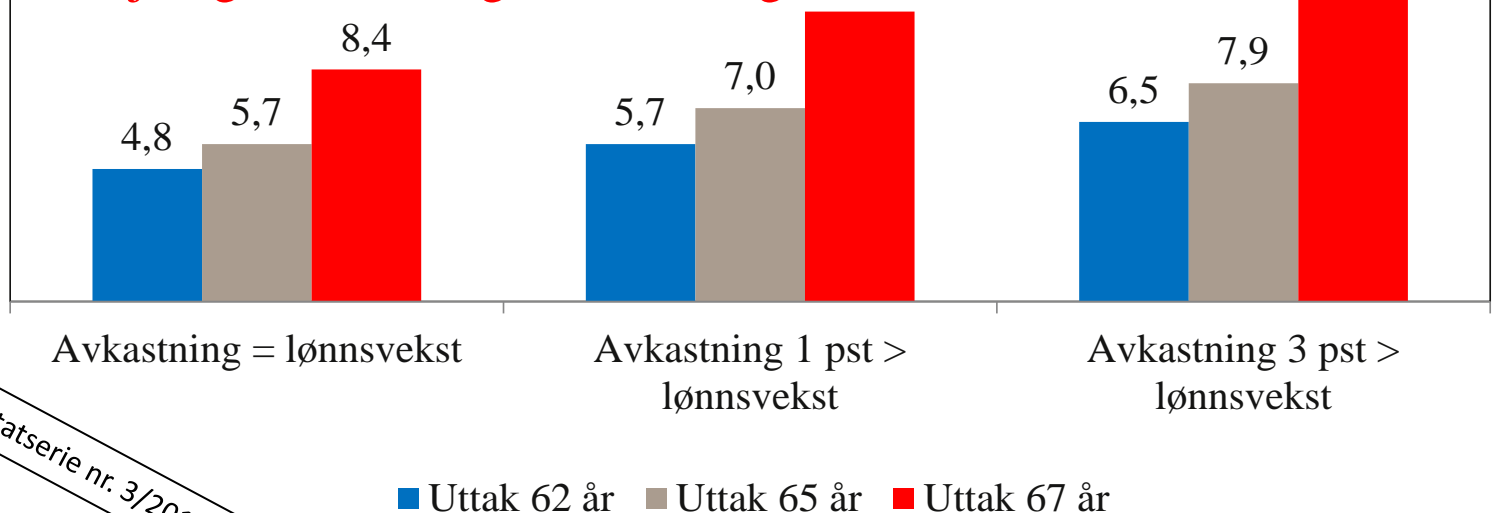
Lav rente = høy premie = gretne arbeidsgivere

Regulering og risiko

- **IP:** Arbeidstaker tar all risiko for levealder og avkastning, privat arv
- **Hybrid:** Kan være livsvarig og ha lønnsregulering av beholdningen, men kan også legge (nesten) all risiko på arbeidstaker, må ha nullgaranti på avkastning, dødelighetsarv til kollektivet
- **Ny FT, privat AFP, OfTP:** Arbeidsgiver tar reguleringsrisiko, arbeidstaker tar levealdersrisiko, dødelighetsarv til kollektivet

Livsvarig kompensasjon innskuddspensjon ved forskjellige avkastningsforutsetninger

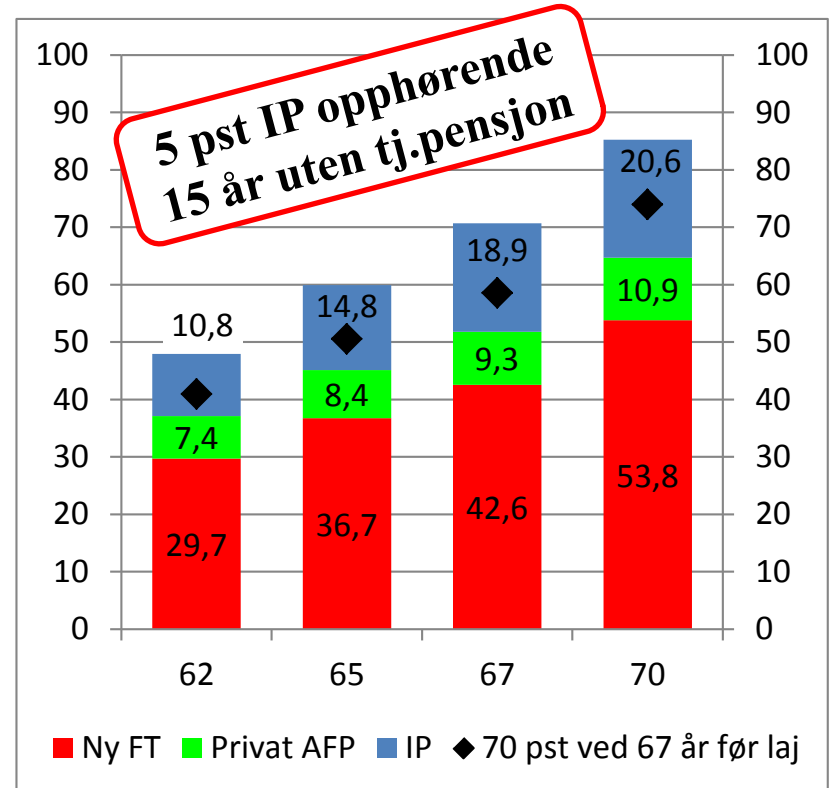
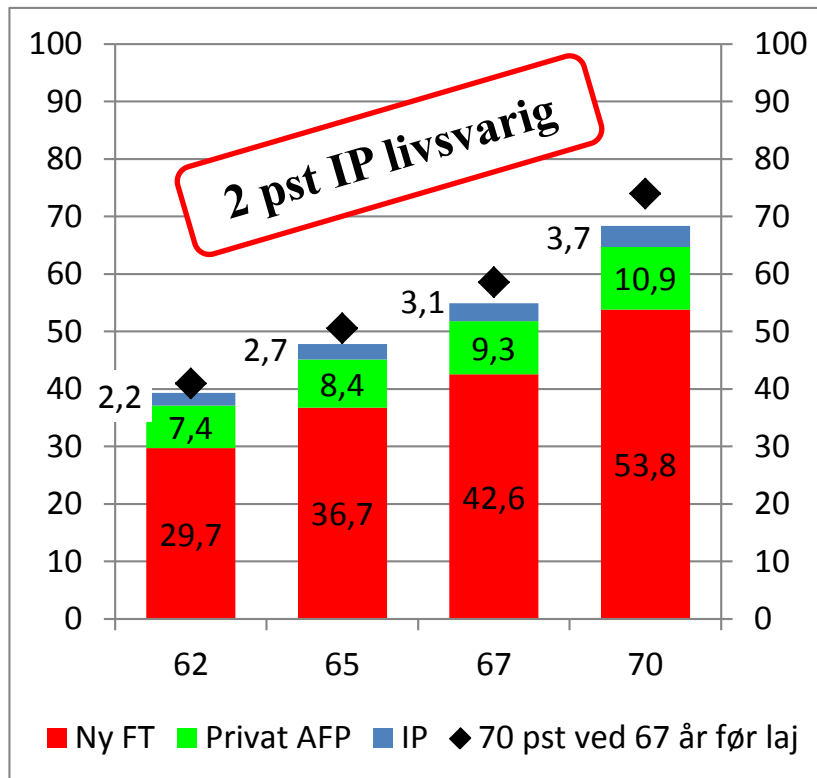

Kvinne født 1973,
5 pst sparing >1G,
flat lønn 6G,
35 års opptjening
ved 62 år,
K2013

Kilde: Unios notatserie nr. 3/2016

Innskuddspensjon

- Sparing og utbetalingstid avgjør kompensasjonen i tillegg til avkastning
- Kvinne født 1963 med (hypotetisk) 40 år i IP ved uttak 67 år, har 15 år uten tjenestepensjon etter 77 år (høyre figur)

Kilde: Unios notatserie nr. 7/2016

Forutsetninger: Kvinne født 1963, inntekt 6 G, 35 års opptjening ved 62 år, sluttlønn 6 pst høyere enn gjennomsnittslønn, sparing i IP > 1G, privat AFP, ny folketrygd og «gammel» 70 pst foretakspensjon ved 67 år før levealdersjustering.

1,25 mill. med IP

Hybrid og Innskudd

Hybrid i PBL og Virke mf.

Felles for Hybrid og Innskudd

- Netto, allårsopptjening til beholdning, beholdning reguleres med avkastning*, sparesats 2-7 pst 0-12G* og 0-18,1 pst 7,1-12G, fleksibelt uttak 62-75 år, levealdersjustering med K2013*, løpende alderspensjon reguleres med avkastning (men maks som FT), eller som FT

Særskilt for Hybrid

- Dødelighetsarv til kollektivet, gir høyere pensjon
- Beholdning kan reguleres med lønnsveksten
- Livsvarig utbetaling eller utbetaling minst i 10 år, men minst til fylte 80 år

Særskilt for Innskudd

- Arvingene får det som er på konto når arbeidstaker/pensjonist dør
- De fleste bedrifter dropper sparing fra første krone og velge fra 1G
- Utbetaling minst i 10 år, men minst til fylte 77 år

Maks hybridpensjon vs maks innskuddspensjon (livsvarig utbetaling og IP fra 1G)

	Uttak 62 år	Uttak 65 år	Uttak 67 år	Uttak 70 år
Maks innskuddspensjon + folketrygd	41,9	52,7	61,9	79,9
Maks innskudd + FT + privat AFP	49,8	61,9	72,2	92,3
Maks hybridpensjon + folketrygd	44,1	55,7	65,6	85,1
Maks hybrid + FT + privat AFP	52,0	64,9	75,9	97,5

Kilde: Unios notatserie nr. 6/2014

Kamp om pensjon i privat sektor

- De fleste har innskuddspensjon
 - Bare sparing over 1 G og bare uttelling etter ansettelse ett år
 - 10-15 års utbetaling eller ulik livsvarig pensjon for kvinner og menn
- Pensjonskapitalbevis («fripolise» fra IP), meget høye kostnader
- I frontfagsoppgjøret 2016 ba partene regjeringen om hjelp, rapport fra FIN/ASD desember 2016, oppfølging mellom partene og regjeringen fram til jul 2017, tema i 2018-oppgjøret
- «En konto», blir trolig en løsning
- NHO mf. sterkt imot:
 - Første krone (1 G, 20 pst stilling)
 - Første dag (12 mnd.)
 - Livsvarig
 - Kjønnsnøytral

Bare snakk

- vil ikke
forhandle

Nå lar vi
det skli til
over
valget

Etter valget
kliner vi til
med innskudd
eller
mini-påslag

Etter
valget?

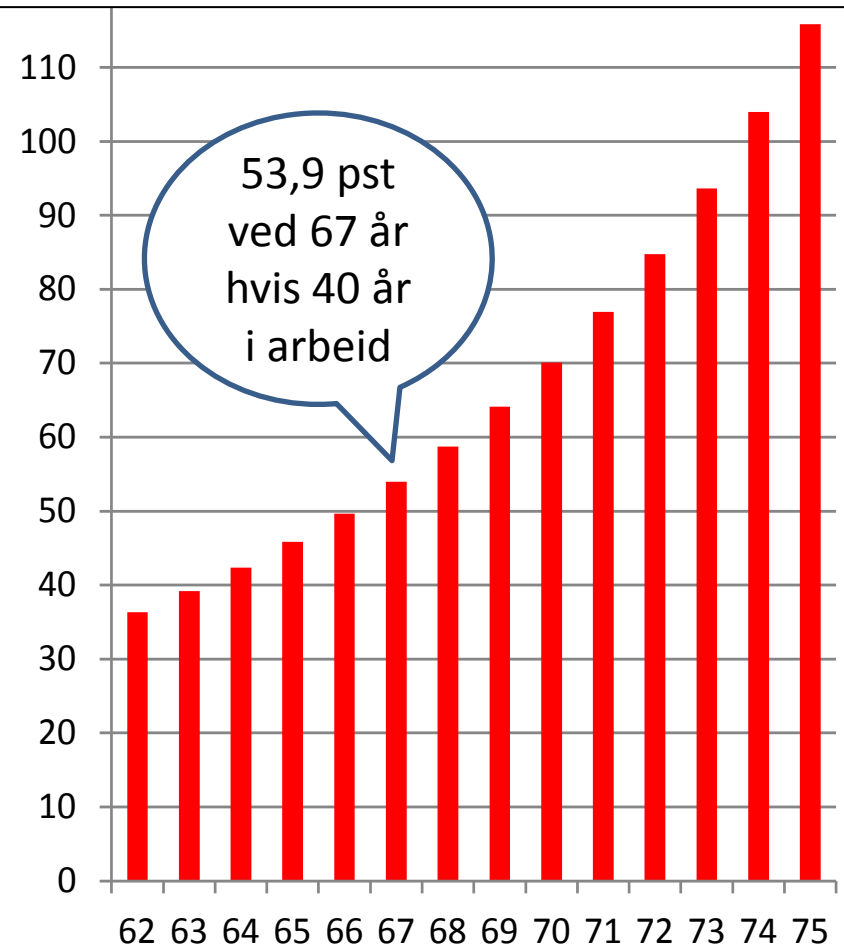

Erna hadde sjansen, kunne klart det Jens ikke klarte i 2009.
Har kastet bort et år. Opposisjonen har sagt de vil forhandle.

Ny folketrygd

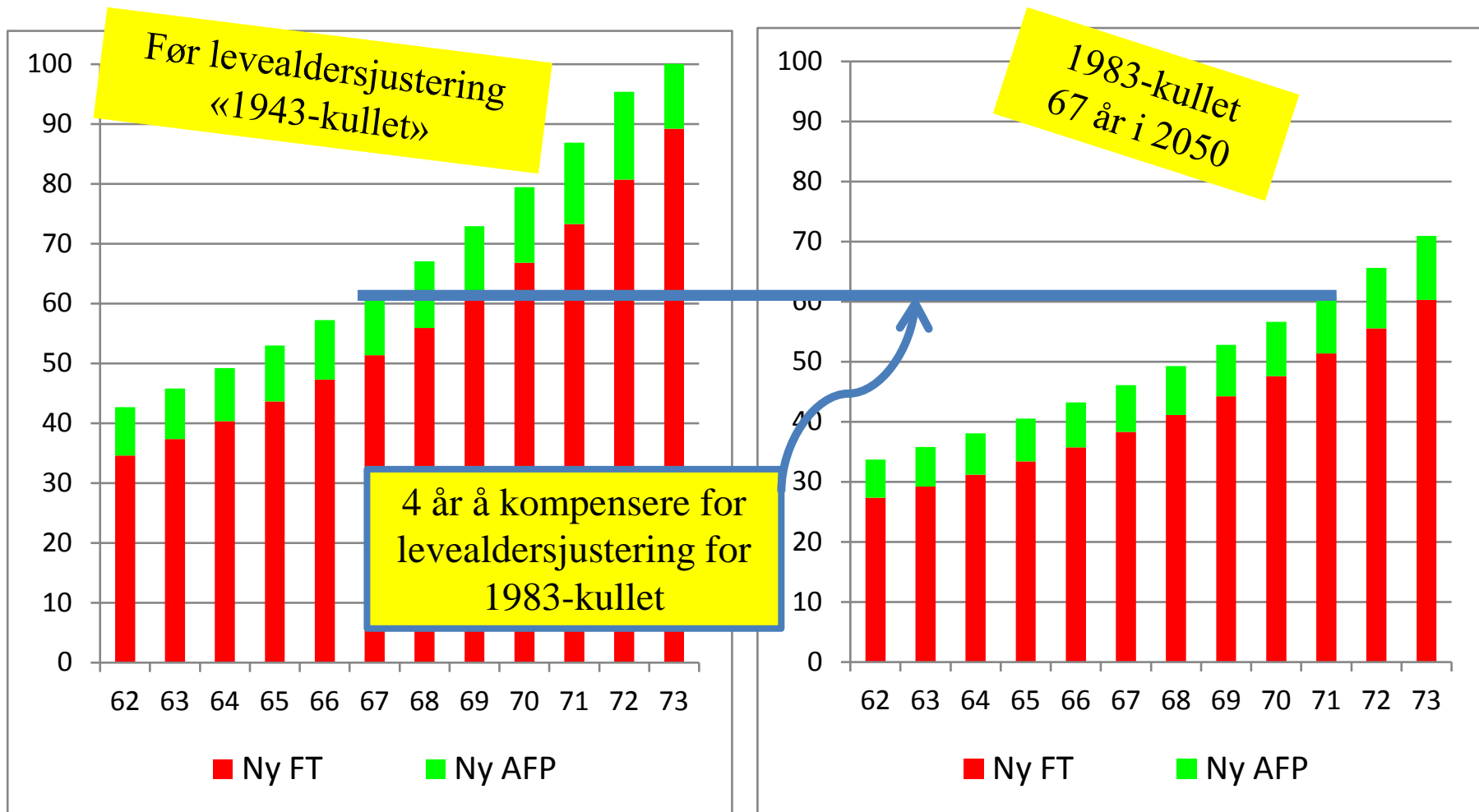
- Innfases 1954- til 1963-kullene
- Allårsopptjening (13-75 år),
18,1 pst av årets lønn < 7,1 G
- Beholdningen reguleres årlig med
den generelle lønnsveksten
- Levealdersjustering og indeksering
- Fleksibelt uttak 62-75 år
- Livsvarig pensjon
- Opptjeningskrav til tidliguttak:
Minst minstepensjon ved 67 år
- **Gammel FT:** 20 beste av 40 år ga
«full» pensjon, maks «52 pst»,
noen år deltid kom godt ut

Ny folketrygd i pst av inntekt 6G,
35 år ved 62 år, flat lønn, før laj

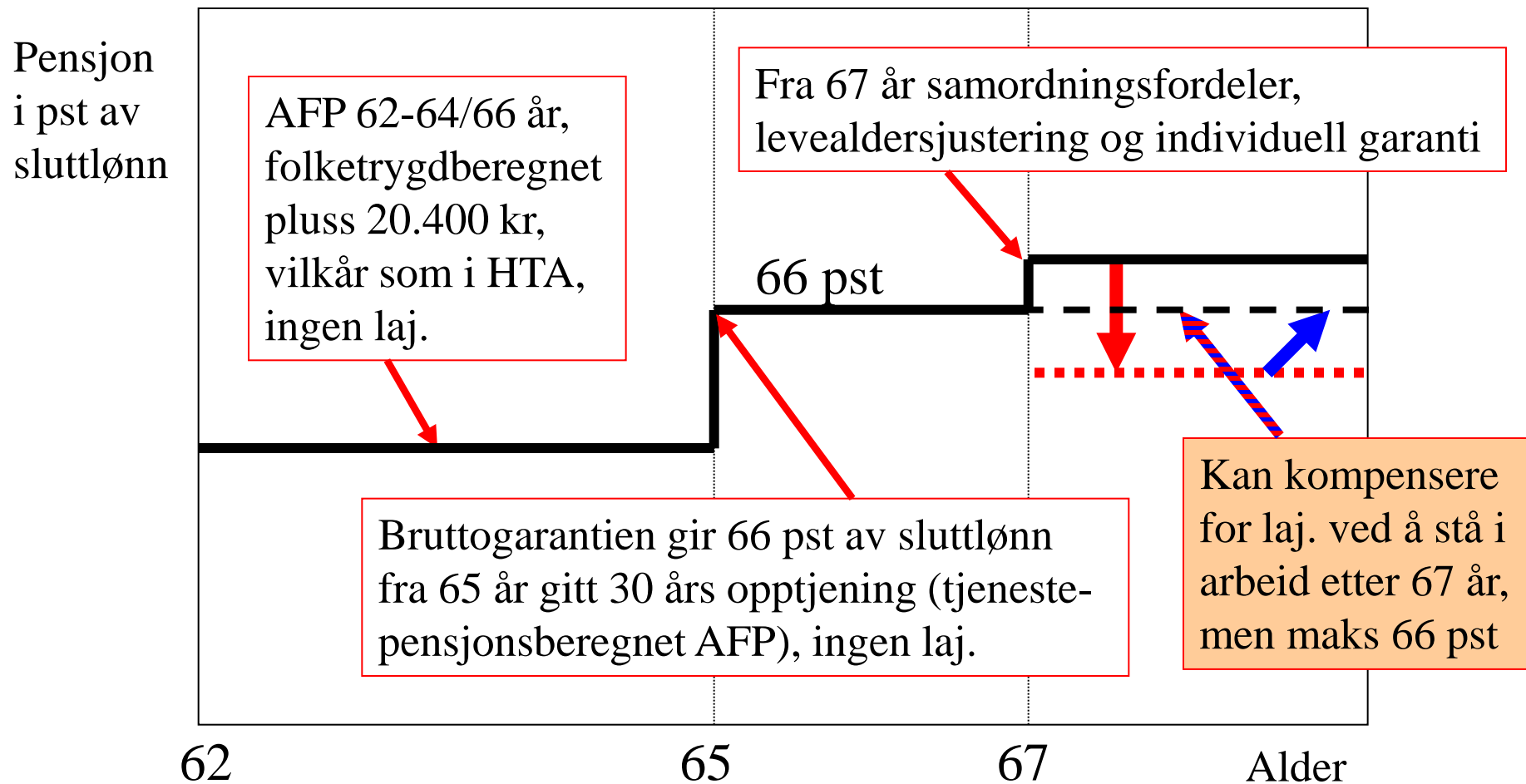

Effekt av levealdersjustering

Ny folketrygd og ny AFP, uttak 62 til 73 år for «1943-» og 1983-kullene, inntekt 6G i 35 år ved 62 år, sluttlønn 5 pst høyere enn gjennomsnittslønn

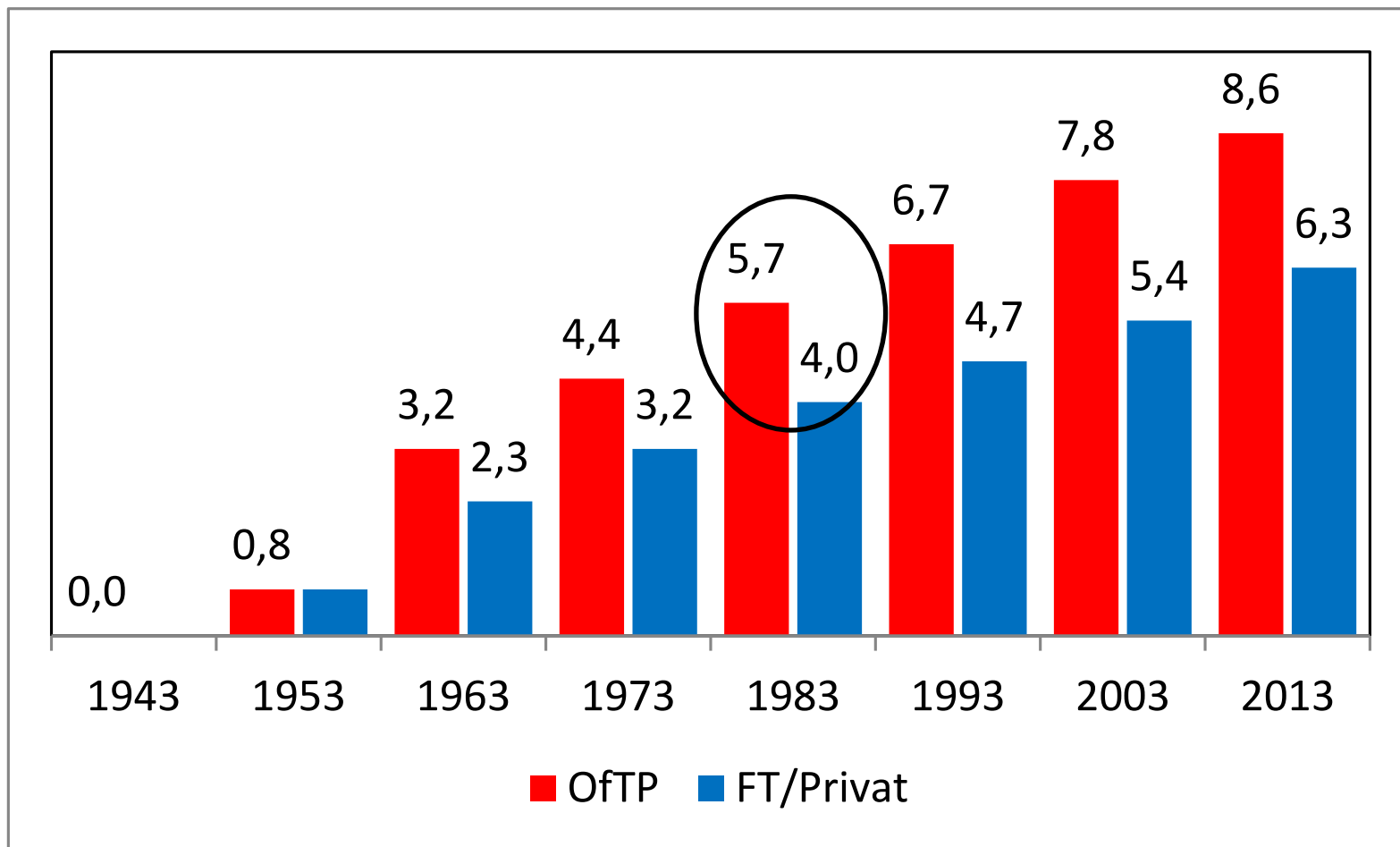

Dagens bruttoordning 30-65-«66»

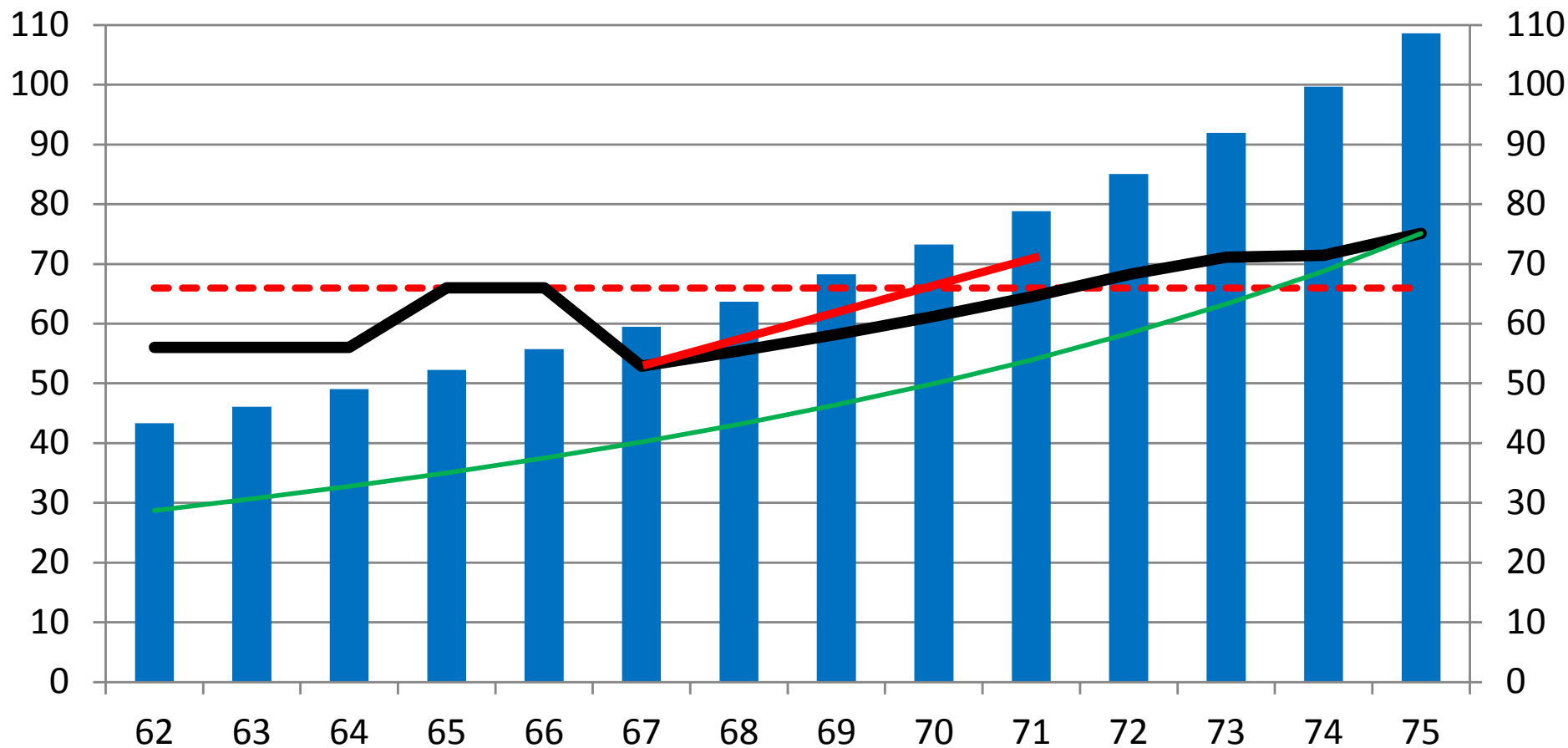
Lenger tid å kompensere for levealdersjustering

Antall år i arbeid etter 67 år for å kompensere
(det er ikke tatt hensyn til grunnlovsvern for 63- og 73-kullet)

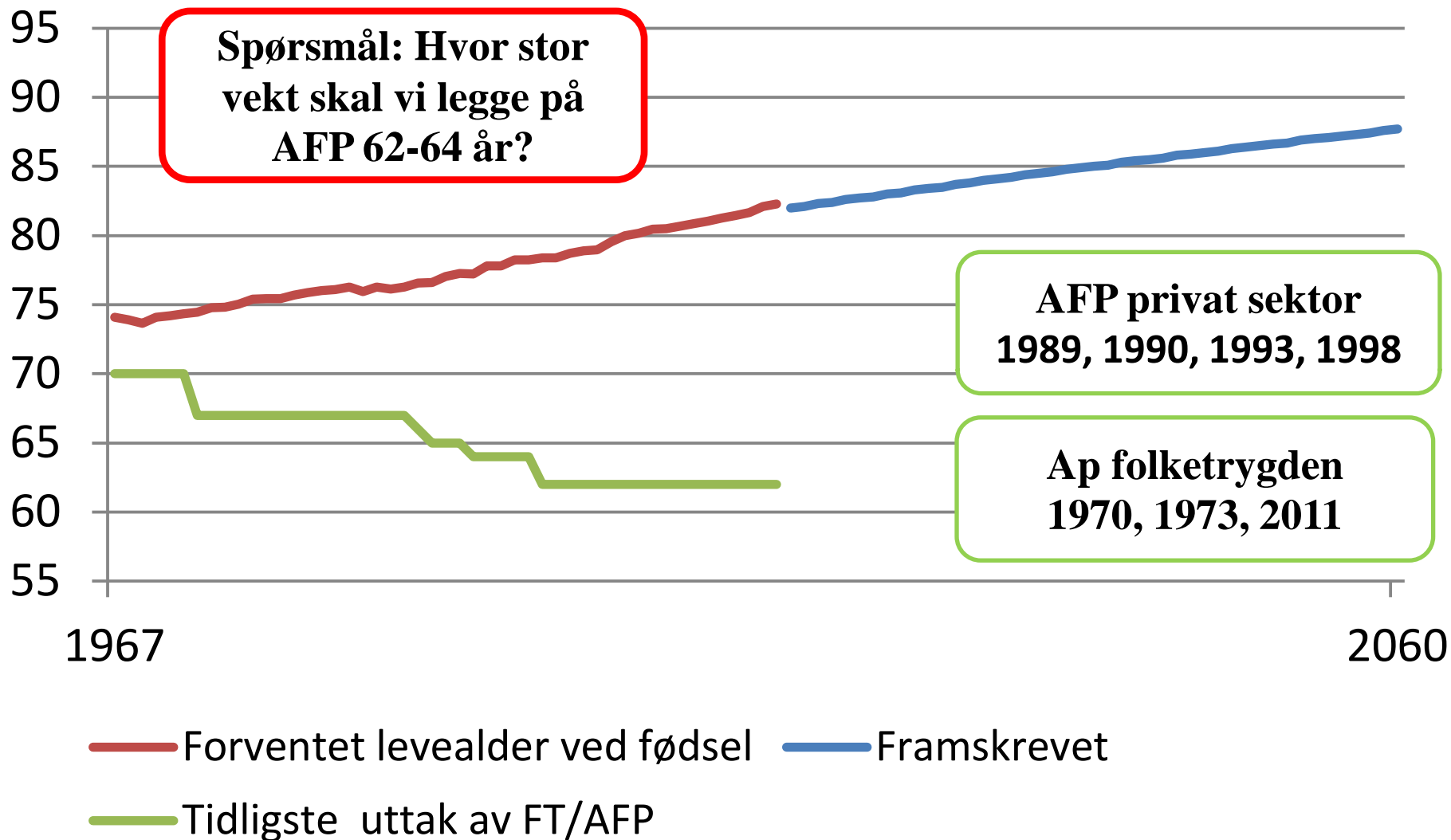
Brutto vs Ny OfTP (rapport des 2015)

1983-kullet, 35 år i FT og TP ved 62 år, 6 G flat lønn

Hvor lenge holder «62»?

Spørsmål: Hvor stor vekt skal vi legge på AFP 62-64 år?

«30 år» og sluttlønn

Opptjeningsår	Opptjeningsbrøk	Oppsatt rett
(20) 27-67 år	40-deler	40-deler
30-67 år	37-deler	40-deler
37 (47)-67 år	30-deler	33-deler

- >30 års opptjening ved 67 år gir i dag ingen opptjeningseffekt ved å stå lenger i arbeid, kun uttakseffekt. <30 år gir både 30-deler og uttakseffekt
- Bruttogarantien er en sluttlønnskompensasjon: 66 pst av sluttlønn ved 65 år gitt 30 års opptjening («30-65-66»)
- ASD-rapport desember 2015:
 - SPK: Stat 3 pst (særalder 10 pst), skole 4 pst
 - KLP: Kommune 3 pst/6 pst (kv/menn), helseforetak 3 pst/5 pst, bedrifter 5 pst/7 pst, sykepleiere 6 pst/8 pst, leger 15 pst/12 pst

Stor variasjon med ny modell

1970-kullet, uttak 67 år, 40 års opptjening FT/TP, flat lønn

- Uttak 66 år gir 4,2 pp LAVERE komp.
- Uttak 62 år gir 18,0 pp LAVERE komp.
- Uttak 70 år gir 15,7 pp HØYERE komp.
- 4 pst høyere sluttlønn gir 2,4 pp LAVERE komp.
- 10 pst høyere sluttlønn gir 5,8 pp LAVERE komp.
- 3 flere år i FT/AFP/TP v/67 år gir 4,9 pp HØYERE komp.
- 3 færre år i FT/AFP/TP v/67 år gir 4,9 pp LAVERE komp.
- **1 pp høyere TP-sats gir 2,4 pp HØYERE komp.**

Overgangsregler, hva får du?

Født 1954-1962

Gammel og ny FT

Dagens AFP 62-65 år

Gammel OfTP samordnet med FT dels med gamle, dels med nye regler

Individuell garanti 66 pst av sluttlønn t.o.m. 1958-kullet

Vern av rettigheter før 2011 uavklart for yngre årskull

Født 1963 og yngre

Ny FT

Ny OfAFP

Gammel OfTP samordnet med FT dels med gamle, dels med nye regler

Ny OfTP

Vern av rettigheter før 2011 uavklart

Avkorting hvis samlet pensjon blir «for høy» (?)

Født 1983

Ny FT

Ny OfAFP

Ny OfTP

Forslag i ASDs rapport (des 2015)

- Påslagsordning: Ny FT + Ny AFP + Ny TP
- Alle år gir opptjening, nøytralitet
- Kjønn- og aldersnøytrale premier
- Opptjente rettigheter reguleres med lønnsvekst
- Livsvarig
- Ny AFP som privat AFP «pluss noe mer»
- Beholdningsmodell for Ny AFP og ny TP
- Flere på gammel ordning (1963-kullet 62 år i 2025)
- Ny TP: Flat sats pluss komp for inntekt > 7,1G

Drøftes i ASDs rapport (des 2015)

- Uklarhet om regulering av oppsatte rettigheter
- Uklarhet om 18,1 pst kompensasjon for lønn > 7,1G
- «Forsikret AFP» for de som ikke får full AFP
- «Seniortillegg» for de som går tidlig
- «Delt beregning» for å sikre grunnlovsvern av opptjente rettigheter før 2011
- Sluttlønn vs gjennomsnittslønn, «3-6 pst»
- Nøytralitetsstopp 70 år, «hindre for høye nivåer»
- Økt fleks gammel ordning

ASD «utreder» videre

- Nye samordningsregler
- Fleksibelt uttak av bruttopensjon før 67 år fra 63-kullet
- Alderspensjon til uføre
- Medlemskap og minstegrense for rett til oppsatt pensjon
- Forsikret AFP og organisering og finansiering av AFP
- Innfasing av nye ordninger
- Alternative modeller for å ivareta rettigheter opptjent før 2011
- Verken omtalt i ASD-rapporten eller videre utredning:
 - Regulering av oppsatte rettigheter
 - Kompensasjon for lønn > 7,1G
 - Sluttlønnskompensasjon
 - Seniortillegg (avvist)

Siste nytt fra regjeringen

- 22. februar spør LO, Unio, YS og Ak hvordan regjeringen ser for seg at prosessen med endringer i offentlig tjenstepensjon skal avsluttes
- 23. mars kommer svarbrevet fra arbeidsminister Anniken Hauglie
- *«Jeg tar på denne bakgrunnen sikte på at jeg høsten 2017 vil ta initiativ til en avsluttende prosess med mål om å komme fram til enighet om en løsning om offentlig tjenstepensjon med partene. Jeg legger opp til at prosessen skal ha rom for at resultatet forankres i organisasjonene».*
- Kan vanskelig tolkes som forhandlinger i et tariffoppgjør hvor resultatet sendes på uravstemning med konfliktrett

Over 350.000
medlemmer!

Hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede

POLITIETS
FELLESFORBUND

Skatterevisorenes forening

